

Adviescommissie 18 maart 2013
Dagelijks bestuur 3 april 2013
Algemeen bestuur 24 april 2013

agendapunt 7

Aantal bijlagen 3

Onderwerp **Verkenning omvormingsmogelijkheden Zorgvrij, ten behoeve van het terugdringen van het exploitatietekort. Met als uitgangspunt: minimaal 80% behoud van het huidige maatschappelijke rendement uit educatie.**

Besluit **Het algemeen bestuur neemt kennis van de rapportage: "Verkenning omvormingsmogelijkheden ten behoeve van het terugdringen van het exploitatietekort van informatie boerderij Zorgvrij", en besluit:**

- 1. Een omvormings- en implementatieonderzoek uit te voeren naar:**
 - a. Omvorming van de hoofdfunctie boerderij door:**
 - i. modernisering van de veestapel en verhoging van de melkproductie binnen de mogelijkheden van de huidige bedrijfsvoering en een nieuw te bouwen melkstal;**
 - ii. omvorming van de boerderij naar een private onderneming;**
 - b. Omvorming van de hoofdfunctie informatievoorziening door:**
 - i. overdracht van de informatiefunctie en een deel van de daarvoor ingerichte ruimte naar de restauranthouder van Onder de Platanen;**
 - ii. stopzetten van de programmering van de bestaande publieks- en tentoonstellingsruimte waarbij de concrete commerciële exploitatie van de vrijgekomen ruimte onderzocht zullen worden;**
 - c. Omvorming van de hoofdfunctie educatie door de kosten en baten van de educatieve- en informatieve programmering beter in balans te brengen.**
 - d. Instellen van toegangsbijdragen en/of alternatieve private financieringsvormen.**
- 2. Een maximaal bedrag van € 30.000 van de gereserveerde middelen voor de programmatische aanpak uitvoering bezuinigingen en inkomstenwerving, beschikbaar te stellen voor het totale haalbaarheids- en implementatieonderzoek omvormingskansen Zorgvrij;**
- 3. RNH opdracht te geven om in het komende half jaar, uitvoering te geven aan de haalbaarheids- en implementatieonderzoeken, zodat in de bestuurlijke najaarsronde gerapporteerd kan worden en definitieve besluitvorming over eventuele implementatie kan plaats vinden.**

Korte toelichting

In de afgelopen maanden heeft Recreatie Noord-Holland in samenwerking met o.a. WEA Accountants en Adviseurs, Leisure adviseur Pieter Heijs en de eigenaren van restaurant Onder De Platanen gewerkt aan een verkenning van ontwikkelscenario's voor Zorgvrij. De verkenning heeft een aantal concrete omvormingskansen voor de hoofdfunctie van Zorgvrij opgeleverd waarmee het exploitatietekort van Zorgvrij fors kan worden teruggebracht, zonder dat daarmee al te veel afbreuk wordt gedaan aan het huidige maatschappelijke rendement van Zorgvrij. De bevindingen en conclusies van de verkenning komen terug in de rapportage en op hoofdlijnen in deze oplegnotitie.

Consequenties	<u>Schapsdoelen</u> : terugdringen exploitatietekort Spaarnwoude <u>Juridisch</u> : nog niet in deze fase van verkenning <u>Communicatie</u> : nog niet in deze fase van verkenning <u>Financieel</u> : circa € 30.000 aan haalbaarheids- en implementatie-onderzoekskosten
---------------	--

Financiële toelichting	Lasten/baten Begroting	Dekking in begroting	Toelichting afwijking programmabegroting
Investering	€ 30.000	€ 30.000	Uit de gereserveerde middelen voor de programmatische aanpak uitvoering bezuinigingen en inkomstenwerving
Structurele lasten	€	€	
Incidentele lasten	€ PM	€	Wordt duidelijk uit de haalbaarheids-onderzoeken
Structurele baten	€ PM	€	Eerste indicatie van de het potentieel aan rendementsverbetering is circa € 300.000 per jaar. Haalbaarheidsonderzoek moet aantonen of de daadwerkelijke bedragen hoger of lager uit zullen vallen.
Incidentele baten	€ PM	€	Wordt duidelijk uit de haalbaarheids-onderzoeken

Meegezonden stukken	<ol style="list-style-type: none"> Rapportage Verkenning omvormingsmogelijkheden t.b.v. het terugdringen van het exploitatietekort van informatieboerderij Zorgvrij, 5 maart 2013, Recreatie Noord-Holland; Quickscan agrarische bedrijfsvoering Zorgvrij, 28 februari 2013, WEA Accountants en Adviseurs; Presentatiemap Melkgeitenbuurderij De Stolpen, juni 2012
Vorbereid door	Henny Scholten, senior projectleider Jasper Beekhoven, medewerker programmamanagement
Akkoord programmamanager	Miriam Brouwer
In overleg met manager Advies	Wim Nieuwenhuis

<p>PROCESGANG</p>	<p>VERKENNING OMVORMINGSMOGELIJKHEDEN ZORGVRIJ, TEN BEHOEVE VAN HET TERUGDRINGEN VAN HET EXPLOITATIEKORT. MET ALS UITGANGSPUNT: MINIMAAL 80% BEHOUD VAN HET HUIDIGE MAATSCHAPPELIJKE RENDEMENT UIT EDUCATIE.</p>
<p><i>Behandeling in adviescommissie 18 maart 2013</i></p>	<p><i>De adviescommissie adviseert conform het voorstel.</i></p>
<p><i>Behandeling in dagelijks bestuur 3 april 2013</i></p>	<p><i>Het dagelijks bestuur besluit het besluit te agenderen voor het algemeen bestuur.</i></p>

VERKENNING OMVORMINGSMOGELIJKHEDEN ZORGVRIJ, TEN BEHOEVE VAN HET TERUGDRINGEN VAN HET EXPLOITATIEKORT. MET ALS UITGANGSPUNT: MINIMAAL 80% BEHOUD VAN HET HUIDIGE MAATSCHAPPELIJKE RENDEMENT UIT EDUCATIE.

1. Achtergrond

Zorgvrij kort samengevat

Zorgvrij is een recreatie en educatie boerderij in Recreatieschap Spaarnwoude die jaarlijks totaal circa 200.000 bezoekers vermaakt en wijzer maakt. Van het totaal aantal bezoekers maakt ongeveer 1/8 ste (25.000 personen) gebruik van de georganiseerde educatieve en informatieve activiteiten. De boerderij van Zorgvrij heeft een echte, maar voor het publiek toegankelijke, veestapel van Oudhollandse veerassen die ook echt inkomsten oplevert door verkoop van melk en jong vee. Het recreatief aanbod bestaat uit; boerderij beleving, een grote buitenspeeltuin, educatieve themaroutes, een geur- en fruittuin en de directe aansluiting op lokale en regionale recreatieve routestructuren. Het concept van boerderij Zorgvrij bestaat al jaren en is op zichzelf tijdloos. De boerderij is voor veel stedelijke inwoners een begrip. De laatste jaren is sprake van een toenemende interesse in het boerenbedrijf, streekgebonden producten en boerderijbeleving.

Financiële context

In het verleden zijn vanuit de overheid veel investeringen in Spaarnwoude gepleegd. Nadat het Rijk zich heeft teruggetrokken is er door het Rijk een (afkoop) bedrag voor beheer en onderhoud in een fonds gestort. Door de teruggelopen rente en te weinig geld voor de vervangingsinvesteringen is een tekort ontstaan op de exploitatiebegroting en loopt het financiële weerstandsvermogen van Spaarnwoude snel terug. Het bestuur wil de exploitatiebegroting door middel van een wel overwogen bezuinigingsprogramma sluitend krijgen. Zorgvrij speelt hierin een belangrijke rol.

Eind 2010 heeft het recreatieschap onder de financiële druk de eerste bezuinigingsmaatregelen voor Zorgvrij getroffen ook in 2011 en 2012 zijn extra bezuinigingsmaatregelen getroffen. In de afgelopen drie jaren is er structureel circa € 115.000 bezuinigd op Zorgvrij.

Over 2012 was het exploitatiekort van Zorgvrij nog € 391.000 (inclusief btw). De deelnemers van de gemeenschappelijke regeling vorderen de betaalde btw terug uit het gemeente fonds. Het netto exploitatiekort over 2012 voor de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling komt daarmee neer op € 308.900.

2. Uitwerking

Aangehouden vertrekpunt voor de verkenning

Bij de uitwerking en afweging tussen de verschillende ontwikkelscenario's is behoud van minimaal 80% van de huidige maatschappelijke waarde van de educatieve en informatieve programmering van Zorgvrij als vertrekpunt aangehouden. Indien het bestuur van Spaarnwoude verdergaande concessies aan het maatschappelijk rendement van Zorgvrij wil doen, dan vraagt dit om een nieuwe benadering en ander vertrekpunt voor de verkenning.

Structuur van de verkenning

De verkenning heeft de volgende hoofdingeling aan resultaten opgeleverd:

1. Quickwins; korte termijn kansen om de kosten verder terug te brengen en opbrengsten te verhogen. Hiervoor zijn geen grote bedrijfsmatige omvormingen nodig, ook de huidige hoofdfuncties worden niet substantieel beïnvloed en er vloeien geen directe personele consequenties voor de medewerkers van Zorgvrij uit voort. De quickwins zullen om deze reden zo snel mogelijk geïmplementeerd worden.
2. Omvormingskansen voor één of meerdere van de hoofdfuncties die onderzocht zijn, zijn:
 - a) Omvorming van de hoofdfunctie boerderij:
 - a. Modernisering van de veestapel en verhoging van de melkproductie binnen de mogelijkheden van de bestaande opstallen;
 - b. Modernisering van de veestapel en verhoging van de melkproductie binnen de mogelijkheden van een nieuw te bouwen stal;
 - c. Omvormingsmogelijkheden naar een private onderneming.
 - b) Omvorming van de hoofdfunctie informatievoorziening:
 - a. Afstoten van informatiefunctie en (een deel van) de daarvoor ingerichte ruimte naar restaurant Onder de Platanen.
 - c) Omvorming hoofdfunctie educatie:
 - a. De kosten en baten van de educatieve- en informatieve programmering beter in balans brengen.
 - d) Omvormingsmogelijkheid algemeen:
 - a. Toegang heffen en/of zoeken naar alternatieve private cofinanciering.

Hiervoor zijn wel structurele bedrijfsmatige omvormingen nodig.

 - De potentiële kostenbesparingen/rendementsverbeteringen zijn verkend;
 - De maatschappelijke en bedrijfsorganisatorische consequenties zijn in beeld gebracht.
3. Alle hoofdfuncties afstoten en privatiseren:
 - De potentiële kostenbesparingen/rendementsverbeteringen zijn verkend
 - De maatschappelijke en bedrijfsorganisatorische consequenties zijn in beeld gebracht.

Uitkomsten op hoofdlijnen

In het onderstaande overzicht worden de indicatieve potentiële rendementen en bedrijfsorganisatorische consequenties van de drie ontwikkelscenario's op hoofdlijnen weergegeven.

	1. quickwins	2. omvormingskansen voor één of meerdere hoofdfuncities	3. alle hoofdfuncities privatiseren
Indicatief potentieel aan rendementsverbetering voor Zorgvrij	€ 10.000 tot € 28.000	€ 300.000 ¹ tot PM	€ 491.000 ² tot PM
Wordt 80% van het huidige maatschappelijke rendement op educatie behouden?	JA	JA	NEE
Bedrijfs- organisatorische consequenties	N.V.T.	JA	JA

* genoemde bedragen zijn inclusief btw

Aanbeveling en advies voor het vervolg

Uitgaande van het gegeven dat het bestuur van Spaarnwoude minimaal 80% van de huidige maatschappelijke waarde van de educatieve en informatieve programmering van Zorgvrij wil behouden, en op basis van de bevindingen en deelconclusies uit verkenning, wordt geadviseerd om naast de directe realisatie van de quickwins, tot een verdere uitwerking van de omvormingskansen voor één of meerdere hoofdfuncities (ontwikkelscenario 2.) over te gaan.

3. Overwegingen

1. Zorgvrij is een beeldbepalend onderdeel van Spaarnwoude. De boerderij is met circa 200.000 bezoekers per jaar, een van de grootste publiekstrekkingen van Spaarnwoude. Het overgrote deel van de bezoekers is op zoek naar boerderijbeleving, voorlichting en informatie over de dieren en de werkzaamheden op de boerderij en bijpassende spelen en horecavoorzieningen. Ongeveer 1/8 ste van de bezoekers (25.000 personen) maakt gebruik educatieve en informatieve programmering van Zorgvrij.
2. Het bestuur wil de exploitatiebegroting van Spaarnwoude door middel van een wel overwogen bezuinigingsprogramma sluitend krijgen. Zorgvrij speelt hierin een belangrijke rol.
3. De geselecteerde quickwins en omvormingskansen geven een goed perspectief op rendementsverbetering van de exploitatie van Zorgvrij. Zonder dat daarbij de het maatschappelijke rendement op educatie al te zeer in het gedrang hoeft te komen.

¹ O.a. opgebouwd uit potentiële rendementsverbeteringen uit diverse hoofdfuncities. Één van de omvormingskansen is het privatiseren van de boerderij. Deze vraagt om een verdere doorrekening en is vanuit de verkenning dus nog niet begroot.

² O.a. opgebouwd uit wegvallen exploitatielasten en de jaarlijkse reservering voor vervangingsinvesteringen, eventuele canon opbrengsten vragen verdere doorberekening en zijn dus nog niet begroot.

4. Bijdrage aan schapsdoelen

- Substantiële bijdrage aan het terugdringen van het exploitatietekort van Spaarnwoude;
- Duurzame in stand houden van een beeldbepalende voorziening van Spaarnwoude.

5. Het algemeen bestuur neemt kennis van de rapportage: “Verkenning omvormingsmogelijkheden ten behoeve van het terugdringen van het exploitatietekort van informatie boerderij Zorgvrij”, en besluit:

1. Een omvormings- en implementatieonderzoek uit te voeren naar:
 - a. Omvorming van de hoofdfunctie boerderij door:
 - i. modernisering van de veestapel en verhoging van de melkproductie binnen de mogelijkheden van de huidige bedrijfsvoering en een nieuw te bouwen melkstal;
 - ii. omvorming van de boerderij naar een private onderneming;
 - b. Omvorming van de hoofdfunctie informatievoorziening door:
 - i. overdracht van de informatiefunctie en een deel van de daarvoor ingerichte ruimte naar de restauranthouder van Onder de Platanen;
 - ii. stopzetten van de programmering van de bestaande publieks- en tentoonstellingsruimte waarbij de concrete commerciële exploitatie van de vrijgekomen ruimte onderzocht zullen worden;
 - c. Omvorming van de hoofdfunctie educatie door de kosten en baten van de educatieve- en informatieve programmering beter in balans te brengen.
 - d. Instellen van toegangsbijdragen en/of alternatieve private financieringsvormen.
2. Een maximaal bedrag van € 30.000 van de gereserveerde middelen voor de programmatische aanpak uitvoering bezuinigingen en inkomstenwerving, beschikbaar te stellen voor het totale haalbaarheids- en implementatieonderzoek omvormingskansen Zorgvrij;
3. RNH opdracht te geven om in het komende half jaar, uitvoering te geven aan de haalbaarheids- en implementatieonderzoeken, zodat in de bestuurlijke najaarsronde gerapporteerd kan worden en definitieve besluitvorming over eventuele implementatie kan plaats vinden.

6. Vervolg

- Het team van Zorgvrij zal in afstemming met programmamanagement Spaarnwoude en de projectleider, per direct invulling geven aan de realisatie van de quickwins;
- Na bestuurlijke instemming zullen de voorgestelde haalbaarheids- en implementatieonderzoeken naar de verschillende omvormingskansen starten;
- In de bestuurlijke najaarsronde zal terug gerapporteerd worden en kan definitieve besluitvorming over de verdere implementatie plaatsvinden.